

Forslag til DN's aktivitetsplan 2024/25

Regeringen er på mange områder ganske krisebevidst og handlekraftigt. Men ikke når det gælder naturkrisen i Danmark. Her har regeringen en blind plet.

Mere natur

Vi er mange, der ser undrende til, at Folketinget ikke formår eller har viljen til at stoppe tabet af biodiversitet, den fortsatte forurening af vores rene drikkevand og landbrugets massive forarmning af natur, miljø og klima. Men også over at Danmarks største grønne organisation ikke formår at få mobiliseret et tilstrækkeligt folkeligt pres på politikerne, både i Folketinget og i kommunerne, for at opnå det.

En af de vigtigste løsninger er at give naturen mere plads og bedre beskyttelse.

EU-landene blevet enige om, at der i Europa i 2030 skal være 30 % beskyttet natur, hvoraf de 10 % skal være strengt beskyttet. Men i denne uge har den danske regering meldt tilbage til EU, at Danmark ikke kan love, at der kommer mere eller bedre beskyttet dansk natur i 2030, end vi allerede har i dag.

Beskyttet natur i form af Natura 2000-områder, områder beskyttet af naturbeskyttelseslovens §3 og en række fredede områder dækker ifølge Miljøstyrelsen i dag 15 procent af Danmarks landareal og 19 procent af havarealet. Ingen arealer på land eller til havs lever op til EU's definition på strengt beskyttet natur.

Miljøstyrelsen har også indmeldt et løfte, et fremtidsmål, om, hvor meget dansk natur, der vil være beskyttet i 2030. På land er der ikke løfter om ny beskyttet natur eller ny strengt beskyttet natur.

På havet lyder løftet, at den beskyttede natur vil vokse fra de førnævnte 19 procent til 29 procent. Fire procent af havarealet vil inden 2030 blive udpeget som strengt beskyttet.

DN Svendborg mener, at det må være foreningens fornemste opgave, at lægge alle kræfter i at få mere natur i Danmark, som både er beskyttet og strengt beskyttet også på land. Der skal lægges maksimalt pres på regeringen og arbejdes konkret for at få mere reelt og målbart beskyttet natur i den kommende 2 års periode.

Rent drikkevand

DN Svendborg mener, at foreningen i den kommende 2 års periode skal fortsætte arbejdet for at realisere, den politiske aftale om den boringsnære beskyttelse, og så skal foreningen lægge flere kræfter i at få udpeget de første grundvandsparker.

Mere skarp linje overfor landbruget

“Sådan ligger landet”¹ taler sit eget tydelige sprog - landbruget er en væsentlig årsag til både klima-, biodiversitetskrise og en fremadskridende sundhedskrise², hvilket andre kilder også bakker op. Alligevel er der ikke politisk vilje til at gribe ind - det gælder sådan set både fra DN's side, hvor vi siden indledningen af et samarbejde med Landbrug og Fødevarer, har talt for at dialogen er vejen frem - uden at der er sket meget på området. Der er brug for at DN ikke kun ønsker dialogen, men stiller krav.

Iflg. Niels Kærgaard, professor i jordbrugsøkonomi, KU, er landbruget “økonomisk set er et erhverv med en vis, men ikke afgørende betydning for dansk økonomi og beskæftigelse; heller ikke for beskæftigelsen i Udkantsdanmark spiller landbruget nogen afgørende rolle”³.

Det er ikke DN's rolle at understøtte arbejdspladser - det er derimod DN's rolle at varetage naturens og klimaets interesse - det gør vi ikke ved at have en dialog med landbruget, hvor resultaterne slet ikke viser sig i tilstrækkeligt tempo.

På DN's hjemmeside kan man læse at landbruget bidrager væsentligt til eutrofiering af havene (godt nok med tal fra 2017) - os bekendt er det ikke blevet bedre siden. Dette bakkes op af en undersøgelse ved Professor ved Institut for Bioscience, AU, Stig Markager, som i altinget pr. 2020 gør status over kvælstofudledningen, som i 2019 viste sig at være den højeste i 12 år.⁴ Dette fulgtes op af et omfattende iltsvind i 2020, som var tæt på at nå det højeste niveau i 20 år.⁵

Der er en direkte sammenhæng mellem udledningen af kvælstof til de indre danske farvande og forekomsten af iltsvind. Siden 90'erne er der godt nok sket et fald i udledningen - men det skyldes primært etablering af rensningsanlæg som har nedbragt bidraget fra kilder som ikke skyldes landbruget⁶. Herudover kan det konstateres, at udledningen har været stor set konstant siden. Dette betyder enten at landbruget ikke gør tiltag for at reducere udledningen eller at de tiltag som de foretager ikke har nogen virkning. I begge tilfælde er udledningen konstant og skadelig for vandmiljøet.

Den 23. maj, 2023, gør professor i biologi ved KU, Jens Borum, status over effekten af landbrugspakken fra 2016. Af artiklen fremgår det at: “Frivillig etablering af randzoner og senest frivillige aftaler om vandboringsnære beskyttelseszoner har kun opnået tilslutning på få procent, og landbrugspakkens frivillige ordninger lå også kun på omkring fem procent, hvor de skulle være fuldt implementerede - det vil sige helt utilstrækkeligt.”

---

¹ <https://www.dn.dk/om-os/publikationer/sadan-ligger-landet/>

² <https://www.dr.dk/nyheder/indland/landmaend-giver-grise-mere-antibiotika-de-skulle-give-mindre>

³ <https://faktalink.dk/dansk-landbrug>

⁴ <https://www.ft.dk/samling/20201/almDEL/MOF/bilag/82/2272459/index.htm>

⁵ <https://www.dn.dk/vi-arbejder-for/vand/hav/iltsvind-i-havet/>

⁶ <https://xn--miljotilstand-yjb.nu/temaer/vandmiljoe/tilfoersel-af-kvaelstof-og-fosfor-til-havet-fra-danske-landomraader/>

Det betyder, at implementeringen mindst fem år bagud, og at det ikke kan lade sig gøre at nå opfyldelse af vandrammedirektivets krav inden 2027.⁷

Frivillige aftaler holder ikke - der skal bindende mål til, som har reelle konsekvenser, hvis disse mål ikke nås.

Hvad angår udtagning af lavbundsjordene er der trods alt sket noget, men det er slet ikke tilstrækkeligt. Inkl. randarealer og forundersøgelser er der pr. april 2023 igangsat udtagning af 30.400 ha. Altså knap en tredjedel af målsætningen frem mod 2030. Det må formodes at de mest oplagte jorde er udtaget først, hvorfor man ikke blot kan ekstrapolere udviklingen for de næste 7 år ud fra denne status.

Det ville klæde DN, at træde langt mere i karakter ift. landbruget - også i sin strategi, der kun nævner landbruget i en enkelt sætning. Landbruget er nødvendigt - det producerer fødevarer - landbruget er forurenende - det udleder alt for mange næringsstoffer - og også pesticider. Ifølge biolog, Søren Wium Andersen, KU, får landbrugsindustrien særbehandling ift. udledning af PFAS, således at grundvandet trues. I en artikel fra 2020 bekendtgør præsidenten at vi ikke kan acceptere at landbruget slår livet ihjel i vores havområder med forurening⁸.

Alligevel er det vores opfattelse, at DN ikke gør tilstrækkeligt for at presse på for omlægningen af landbruget til økologi og mindske udledningen af pesticider og næringsstoffer. Dialog er vigtig, men hvis dialogen ikke fører til handling - er den blot dialog uden resultat - tom snak. DN er dermed i samme liga som den siddende regering, som også sidder på hænderne ift. at få iværksat tiltag, som kan begrænse og i sidste ende standse miljø- og biodiversitetsskadelig adfærd fra landbruget.

Vi foreslår derfor at der i den kommende aktivitetsplan kommer særligt fokus på at lægge pres på landbrugsorganisationerne og regeringen for at tage disse problemstillinger mere alvorligt og skabe handling på områderne. Det gælder naturen, klimaet og menneskers sundhed. Vi foreslår også et tæt samarbejde med andre grønne organisationer mod et fælles mål.

På bestyrelsen for DN Svendborgs vegne
René Lund Chetronoch, formand

---

⁷ <https://www.altinget.dk/foedevarer/artikel/professor-om-landbrugspakken-man-maa-haabe-nogen-fik-noget-ud-af-den-for-den-var-en-skandale-for-vandmiljoet>

⁸ <https://www.ft.dk/samling/20201/almdel/MOF/bilag/82/2272459/index.htm>